

[Nyboe Andersen.]

produktet. Her vil jeg gerne sige, at vi i venstre ikke ser bort fra den mulighed, at det kan blive nødvendigt og rigtigt i 1981 at yde en bistand over statsbudgettet, som er af denne størrelse, 0,73 pct. af nationalproduktet, men hvad vi knap nok finder rigtigt eller nødvendigt, er, at vi nu i den nuværende meget uafklarede situation skal binde os til et tal, der ligger uden for det mål, vi over for FN har forpligtet os til. Vi finder, at vi netop nu står i en situation, hvor det faktisk ikke kan overskues, i hvor høj grad de kommende års bistand bare skal afvikles efter de traditionelle retningslinjer, som Danida kører efter, respektive i hvilket omfang hjælpen vil blive ydet og bør ydes i helt andre former. Det kan være betænkeligt, forekommer det mig, nu at disponere over bevillinger helt frem til 1981 efter et mønster, som måske i mellemtiden viser sig at måtte ændres på grund af en udvikling, vi i dag står ved begyndelsen af, men ikke kan overse udfaldet af. Spørgsmålet er jo, som også udenrigsministeren er nær ved at sige: hvor relevant er overhovedet disse bistandsprocenter i den situation, vi nu bevæger os ind i?

Jeg skal sige et par ord om valget af lande, og dér vil jeg først sige, at det vel kun er naturligt, at Bangla Desh nu placeres som et egentligt prioriteringsland, det hører jo givet til de allerfattigste lande i verden. Jeg har lidt mere tvivl, når det drejer sig om planerne om, at der nu skal ydes noget, man i femårsplanen kalder en betydelig dansk bistand til Angola, Mozambique og Guinea-Bissau. Det forekommer mig i hvert fald, at hvis man går ind i noget sådant, bryder man med nogle principper, som man hidtil har holdt i hævd, og som hidtil har været fornuftige principper i administrationen af dansk bistand. Det har jo for det første været vores princip, at man stort set kun gav hjælp dér, hvor det administrative fremmedsprog i det pågældende land var engelsk. Der er meget få undtagelser herfra: Zaire er den eneste væsentlige undtagelse, og det har en særlig historisk forklaring, og det har — det kan jeg bevidne fra min tid som formand for u-landsstyrelsen — så sandelig ikke altid været let at overvinde de sprogbarrierer, som brugen af fransk dér betyder. Vi forsøgte i sin tid at starte u-landshjælp i

Latinamerika, men ikke mindst af sproglige grunde måtte det opgives.

Hvad sker der så nu? Ja, nu sker der det, at man starter hjælp til tre lande, hvor sproget er portugisisk. Man taler om at udsende eksperter og konsulenter, ja, til Mozambique taler man endog om at udsende frivillige. Hvordan vil man egentlig løse de sproglige problemer, man her står over for? Det er i hvert fald i sandhed en nydannelse i dansk bistandspolitik.

For det andet klager man jo over, at Danida er underbemandet. Det burde fornuftigvis føre til, at man koncentrerer kræfterne om lande, hvor man i forvejen er i gang med et samarbejde, som man kan udvide, uden at det kræver de store administrative ofre. Men nu kaster man sig altså over nye lande, hvor det både af sproglige og af andre grunde må antages, at de administrative problemer vil blive ganske store; det siges jo også indirekte i begrundelsen for, at man gerne havde set, at Mozambique var blevet et fællesnordisk projekt. Det forekommer mig, at dette er den dårligst mulige baggrund for at få chance for at få opfyldt et sikkert ellers velbegrundet ønske om, at Danida skal have et større personale.

Men endelig for det tredje hører Mozambique, Angola og Guinea-Bissau jo bestemt ikke til de særlig fattige lande. Jeg kan oplyse, at nationalproduktet i 1973 i Angola var 490 \$ pr. indbygger, i Mozambique 380 \$, i Guinea-Bissau 330 \$ pr. indbygger, dvs. i alle tre områder et indtægtsniveau, der er højere end den grænse, der hidtil har været gældende for de lande, hvortil danske statslån kunne ydes, endsige den grænse, der har været gældende for de lande, vi har ydet bistand til uden for statslånene. Lande som Kenya, Tanzania, Indien og Bangla-Desh ligger med gennemsnitlige indkomster på 170, 130, 120 og 80 \$ pr. indbygger, altså et niveau på i virkeligheden under halvdelen, helt ned til en fjerdedel af det, som disse nye bistandslande har. Dertil kommer, at disse lande i hele perioden fra 1960 — det gælder både Angola, Mozambique og Guinea-Bissau — har haft meget høje vækstrater, nogle af de højeste vækstrater blandt u-landene overhovedet.

Ministeren sagde i sin tale, at valget af